

Blog door les van Apeldoorn

Ambtshalve toetsing. Waarom nu? En wie heeft er voordeel bij?

Zat je als bedrijf met facturen die niet werden betaald? Dan hoefde je niet veel meer te doen dan je facturen te uploaden op de site van GGN en wij deden de rest. Maar er is iets veranderd. Nieuwe regels in de Rechtspraak hebben impact op onze én jouw werkwijze. Het gaat om ambtshalve toetsing. Wat houdt dit precies in? En wat betekent deze nieuwe aanpak van rechters voor jou en je klanten?

Ambtshalve toetsing. Letterlijk betekent het dat de rechter verplicht is om de stukken in een zaak inhoudelijk te toetsen, ongeacht of de gedaagde nu is verschenen of niet. Natuurlijk moesten wij als gerechtsdeurwaarders een vordering altijd al, in beperkte mate, kunnen aantonen. Een factuur of aanmaning was daarvoor genoeg. Maar sinds december 2019 willen rechters bij dagvaardingen in consumentenzaken werkelijk álle algemene voorwaarden, overeenkomsten, facturen, aanmaningen en communicatie met de klant controleren, om te zien of er geen sprake is van een onredelijk beding.

Geen verweer? Toch toetsing

Weet je wat het gekke is? Ook zonder verweer van de klant is het de bedoeling dat de rechter zich door een dik pak papieren worstelt om te checken of jouw voorwaarden en communicatie voldoen

aan de consumentbeschermende maatregelen in de wet. Zelfs als je klant het eens is met de dagvaarding en gewoon keurig wil betalen.

Hoe is het zover gekomen?

Het begon allemaal in 1993 met een nieuwe Europese richtlijn om consumenten te beschermen. Bijvoorbeeld tegen uitfacturering van abonnementen of hoge contractuele boetes. Goede maatregel, want een klant bevindt zich in een zwakkere positie dan een bedrijf dat de algemene voorwaarden opstelt. De richtlijn heeft uiteindelijk geleid – en nu maak ik een grote sprong in de tijd om een lang juridisch verhaal kort te maken – tot een adviesrapport van het LOVCK&T aan de Nederlandse Rechtspraak.

Rechters hoeven adviezen van dit Landelijk Overleg Vakinhoud Civiel en Kanton & Toezicht niet te volgen, maar doen dit meestal wel. Met als gevolg dat

de meeste rechters sinds december 2019 bij elke dagvaarding met een vordering op een consument toetsen of er wel of geen sprake is van een onredelijk beding.

Rechtspraak legt e-Court lam

Een tijdje geleden hebben GGN en een aantal opdrachtgevers zich ingezet om vorderingen via het digitale arbitrage-instituut e-Court te incasseren. Dit om het voor de consument goedkoper te maken: een zaak via e-Court kostte zo'n € 100,- aan griffierecht tegen ongeveer € 500,- bij de rechtbank. Het succes van e-Court leidde tot een daling van 20% van het aantal zaken bij de rechtbank.

Mijn persoonlijke mening is dat veel rechtbanken dit als een bedreiging zagen. Begin 2018 werkte de Rechtspraak mee aan negatieve publiciteit over e-Court en besloot om niet meer te tekenen voor de tenuitvoerlegging van vonnissen omdat e-Court niet ambtshalve toetste. Best vreemd als je bedenkt dat de meeste rechters dit zelf ook niet deden. Omdat ze zelf ook wel inzagen dat dit niet consequent was, worden rechters nu geïnstrueerd om toch maar ambtshalve te gaan toetsen.

Alle stukken correct en compleet

Je voelt het misschien al aankomen: werk aan de winkel! Was voorheen een factuur of veertiendagenbrief voldoende om een zaak voor de rechter te brengen, nu wil de rechtbank al gauw alles ontvangen wat voor een case relevant kan zijn: je algemene voorwaarden, overeenkomsten, alle communicatie met de klant, facturen, aanmaningen, noem maar op. Of dit écht allemaal gecontroleerd wordt? Dat is de vraag. De medewerkers van de rechtbank hebben, over het algemeen, gemiddeld zo'n twee tot drie minuten de tijd om een dagvaarding te beoordelen. Zouden ze dan nu voor elke zaak – ook als er geen verweer wordt gevoerd – een pakket van soms wel 150 pagina's doornemen? Ik vraag het me af.

Wat betekent dit voor jou?

Dat neemt niet weg dat we sinds december 2019 niet anders kunnen dan aan de nieuwe voorwaarden voldoen. En per 1 april 2020 worden de regels aangescherpt. Zijn bij een dagvaarding niet meteen alle stukken aanwezig, dan kan de vordering op voorhand worden afgewezen. Wat betekent dit nu precies voor jouw organisatie?

In elk geval dat je, als we een klant gaan dagvaarden, een telefoontje van ons kunt verwachten over welke papieren we nodig hebben. We houden je in elk geval op de hoogte, want veel is nog onduidelijk. We volgen hoe de verschillende locaties van rechtbanken reageren op de informatie. Zo zien we bijvoorbeeld nu al dat bepaalde info bij de ene rechter leidt tot een toewijzing en bij de andere tot een afwijzing van de vordering.

Minder zaken tegen hogere kosten

Je zou zeggen dat ambtshalve toetsing voor de consument een positieve ontwikkeling is. Deze is nu beter beschermd tegen oneerlijke bedingen. Maar ik voorzie ook minder positieve scenario's. De kosten om een dagvaarding te maken stijgen. Verder verwacht ik dat het aantal zaken daalt. Niet elk bedrijf kan of wil aan de nieuwe voorwaarden voldoen om al die stukken te archiveren en aan te leveren. Of ze willen het risico op een directe afwijzing niet lopen.

Consumentvriendelijk?

Naast financiële barrières heeft de Rechtspraak nu ook administratieve barrières opgeworpen. Dit lijkt positief voor de consument: wordt een zaak afgewezen, dan komt de klant goed weg met een vordering. Maar wat gebeurt er als bedrijven met niet-betalende klanten blijven zitten? Mogelijk verschuiven zij het risico en verhogen de kosten voor de andere, wel betalende klanten. Dergelijke prijsverhogingen zijn natuurlijk ook niet consumentvriendelijk.

Neem contact met ons op

Wil je meer weten over wat ambtshalve toetsing voor jouw organisatie en klanten betekent? [Neem dan contact met ons op](#), we praten je graag bij.

Over de auteur

Iles van Apeldoorn is teamleider Juridische Zaken en gerechtsdeurwaarder bij GGN. Hij volgt de ontwikkelingen rondom ambtshalve toetsing op de voet.